

Rozmarýn místo chemie. Čeští vědci vyvinuli nový způsob ochrany obilí před škůdci

13.3.2026 - Radek Aulický | Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu

Esenciální olej z rozmarýnu může nahradit část chemických přípravků používaných při ochraně skladovaného obilí. Vědci z Národního centra zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. (CARC), vyvinuli účinnou a šetrnou metodu ochrany obilí, která se vyznačuje minimální reziduální zátěží a nevede ke vzniku rezistence škůdců. Metoda cílí na hmyzí škůdce, kteří každoročně způsobují významné ztráty na skladovaných komoditách a zhoršují jejich kvalitu.

Přírodní alternativa v době, kdy chemie naráží na limity

Ochrana skladovaných komodit dnes stojí především na syntetických přípravcích nebo fumigaci – hubení škůdců vysoce toxickým plynem v uzavřeném prostoru. Tyto postupy však narážejí na své limity, zejména kvůli narůstající rezistenci škůdců. Navíc je nelze využívat v ekologickém zemědělství. Rozmarýnový olej proto představuje šetrnou alternativu.

Rezistentní škůdci ohrožují sklady po celém světě

Skladištní škůdci každoročně způsobují na obilí a dalších komoditách významné ztráty – nejen množstvím zničeného zrna, ale i znehodnocením jeho kvality. Přítomnost živého hmyzu je navíc častým důvodem reklamací a ekonomických ztrát. Největší problém představují v praxi zejména brouci, jako pilousi, korovníci, potměnící nebo lesáci.

Stoupající rezistence škůdců vůči běžným přípravkům výrazně omezuje možnosti ochrany a zvyšuje

její náklady. Proto se hledají nové postupy, které by mohly dosavadní metody doplnit nebo nahradit. Rozmarýnový olej se ukazuje jako zajímavá alternativa, zejména v prostorech, kde klasické přípravky přestávají fungovat.

„Zemědělství dnes čelí silnému tlaku na snižování chemických vstupů, ale zároveň potřebuje spolehlivou ochranu úrody. Hledání funkčních alternativ k syntetickým prostředkům ochrany je dnes aktuální nejen z ekologických, ale i z ekonomických důvodů,“ uvedl Radek Aulický z CARC.

Jak metoda funguje

Metodika využívá esenciálního oleje ve formě aerosolu aplikovaného do uzavřeného systému aktivního větrání ošetřovaného prostoru. Ošetření trvá 24 hodin a testy v podmínkách blízkých běžnému provozu prokazují vysokou účinnost zejména proti běžným skladištním broukům. Výhodou je, že olej se v prostředí rozkládá, čímž minimalizuje reziduální zátěž a škůdci si na něj nevytvářejí odolnost.

Šance pro bioprodukci

V České republice se ročně vyprodukuje zhruba osm milionů tun obilí, z toho přibližně 117 tisíc tun v ekologickém režimu. Právě ekologicky pěstované obilí a osiva však patří k nejobtížněji chráněným komoditám. Přísná pravidla omezují dostupné způsoby ochrany technologie, které by ji zajistily, jsou pro relativně malé objemy obilí finančně náročné. Nový postup tak může ekologickým zemědělcům nabídnout cenově dostupnou a environmentálně šetrnou variantu ochrany. Metodika může najít uplatnění i v konvenčních provozech, zejména tam, kde běžně používané chemické prostředky selhávají v důsledku již existujících populací rezistentních škůdců.

Kontakt pro média:

Ing. Radek Aulický, Ph.D.

výzkumný tým Ochrana zásob před skladištními škůdci

T: 702 087 631

E-mail: radek.aulicky@carc.cz

Kateřina Čapounová

koordinátor komunikace

mob: 601 322 365

e-mail: katerina.capounova@carc.cz